

AVOKATI I POPULLIT

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AVOKATI I POPULLIT

Mekanizmi Kombëtar për Parandalimin e Torturës

Adresa: Bulevardi: "Zhan D'Ark" Nr.2
Tiranë, Shqipëri

Tel/Fax: +355 4 2380 300/315
E-mail: ap@avokatipopullit.gov.al
www.avokatipopullit.gov.al

Nr. Prot. Tiranë ___/___/2024
Nr. Dok. 202400607/2

Lënda: *Rekomandohet përmirësimi i kushteve dhe i trajtimit të të dënuarve dhe të paraburgosurve në IEVP Fier.*

Drejtuar: **Z. Klevis QOSE**
Drejtor i Përgjithshëm i Burgjeve

TIRANË

Z. Ervin BUSHI
Drejtor i IEVP-së Fier

FIER

Të nderuar,

Duke ju falenderuar për bashkëpunimin e deritanishëm midis institucioneve tona, si dhe duke vlerësuar angazhimin në punët e stafit të institucionit që ju drejtoni, në vijim po ju njohim me gjetjet dhe rekomandimet nga monitorimi që institucioni i Avokatit të Popullit zhvilloi në I.E.V.P. Fier.

Inspektimi në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (IEVP) Fier u zhvillua nga Mekanizmi Kombëtar për parandalimin e torturës, trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtëruës, në vijim Mekanizmi Kombëtar (MKPT), seksion pranë Avokatit të Popullit, bazuar në nenin 19/1 të ligjit nr.8454, datë 04.02.1999, "Për Avokatin e Popullit", i ndryshuar dhe nenin 81 të ligjit nr.81/2020 "Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve".

Inspektimi u krye më datë 09.05.2024, sipas Planit të Inspektimit të miratuar nga Avokati i Popullit. Në përbërje të grupit inspektues ishin znj. Nertila Qafzezi, z. Hazbi Selita, znj. Gloria Çarkaxhiu, znj. Lindita Dedegjoni me detyrë nd/komisionerë pranë Mekanizmit Kombëtar, si dhe z. Sotiraq Nushi ndihmës komisioner i Seksionit të Veçantë pranë Avokatit të Popullit.

Qëllimi i vizitës inspektuese ishte vlerësimi i përgjithshëm i respektimit të të drejtave të të burgosurve, të cilat u garantohen me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, aktet ligjore dhe me standardet ndërkombëtare për të drejtat themelore të tyre. U inspektuan ambientet në regjimin e brendshëm të institucionit, në lidhje me plotësimin e kushteve materiale dhe infrastrukturore për jetesë dhe zhvillimin e aktiviteteve për të burgosurit, si u verifikuan zbatimi i rekomandimeve të Avokatit të Popullit në inspektimin e mëparshëm, dërguar përmes raportit në datë 01.09.2023¹.

Grupit të monitorimit ju krijuan kushte pune nëpërmjet një bashkëpunimi të frytshëm me drejtuesit dhe stafin e institucionit, me qëllim arritjen e objektivave të inspektimit dhe në përputhje me metodologjinë e inspektimit në burgje.

Ekspertët e MKPT-së, patën akses të plotë për të inspektuar ambientet e banimit të të burgosurve, vendet e ajrimit, dhomat e observimit dhe të veçimit, klasat e edukimit, kuzhinën, lavanderinë etj, si dhe bënë këqyrjen e dokumentacionit që administrohej nga secili prej sektorëve të institucionit. U zhvilluan gjithashtu edhe intervista konfidenciale me të paraburgosurit/dënuarit, në përputhje me Rregulloren e Përgjithshme të Burgjeve.

Institucioni i Avokatit të Popullit, pasi u njoh me konstatimet e grupit të inspektimit, ka detyrimin ligjor t'ju parashtrijë gjetjet e këtij inspektimi, si më poshtë vijon:

Shënime të përgjithshme

Kjo ishte vizitë periodike monitoruese e MKPT në I.E.V.P P Fier për vitin 2024. Inspektimi ishte i paparalajmëruar dhe u zhvillua pa mbikëqyrjen e stafit duke zhvilluar biseda konfidenciale me të dënuarit dhe paraburgosurit.

Drejtori i institucionit z. Ervin Bushi, pasi u njoh me planin e inspektimit, informoi lidhur me kushtet e trajtimit dhe situatën e respektimit të të drejtave të dënuarve/paraburgosurve në këtë institucion. Në vijim, grupi inspektues kërkoi nga shefat e sektorëve dhe të shërbimeve, vënien në dispozicion të kopjeve të dokumentacionit lidhur me organikën, programet vjetore të punës dhe aktiviteteve të sektorit juridik, sektorit të kujdesit dhe shërbimit social, të shërbimit shëndetësor, sektorit të policisë, etj.

Sipas informacionit, I EVP Fier bazuar në urdhrin e Ministrit të Drejtësisë nr.381, datë 19.07.2019 "Për disa ndryshime në urdhrin nr.8927/1, datë 27.09.2018 të Ministrit të Drejtësisë "Për kategorizimin e institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale", kategorizohet: "*burg i sigurisë së zakonshme me një seksion paraburgimi, një seksion për të dënuarit dhe një seksion për personat që konsiderohen "Bashkëpunëtor të Mbrojtur të Drejtësisë".*

---

¹Me shkresë nr.K4/I35-2 prot, datë 01.09.2023 dërgohet "Rekomandim për përmirësimin e kushteve dhe trajtimin e të dënuarve dhe të paraburgosurve në I EVP Fier".

Struktura organike e IEVP-së Fier, është e miratuar me Urdhër të Kryeministrit të RSH nr.43, datë 25.03.2021 “*Për miratimin e strukturës dhe organikës së Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve dhe sistemit të institucioneve të varësisë së saj*”. Organika e institucionit përbëhet nga 394 punonjës, nga të cilët 59 punonjës civil dhe 335 punonjës të policisë së burgjeve. Nga informacioni, mungesat në organikën e institucionit, rezultonin si më poshtë vijon:

➤ Në stafin e policisë 47 vende vakante, kryesisht punonjës policie të rolit bazë.

Avokati i Popullit vlerëson se kjo çështje ka nevojë për adresim veçanërisht pas ngjarjeve të bëra publike të dhjetorit 2023, si dhe nga inspektimi në regjimin e brendshëm në të gjitha seksionet konstatohet se ka një mungesë të theksuar të stafit të sigurisë dhe nuk është në përpjesëtim të drejtë me numrin e të burgosurve.

Mungesat në stafin e policisë, krijojnë një diferencë të madhe midis numrit të stafit policor dhe numrit të përgjithshëm të të burgosurve, referuar udhëzimeve të “Rekomandimit 1999 (22) të Këshillit të Evropës”². Theksojmë se “Punonjës i Policisë së Burgjeve”, janë ata punonjës të Policisë së Burgjeve, në nivel qendror dhe I.E.V.P.-je, të cilët ushtrojnë detyra të natyrës drejtuese, organizuese, mbikëqyrëse, mbështetëse apo ekzekutuese për garantimin e rendit e të sigurisë në I.E.V.P.

Në “Situatë emergjente”, një situatë e rrezikshme që përbën një kërcënim serioz, që ndikon ose mund të ndikojë, drejtpërdrejt ose tërthorazi, në jetën e të dënuarve, paraburgosurve të punonjësve të Policisë së Burgjeve, të punonjësve të tjerë apo të personave të tjerë të pranishëm në I.E.V.P, masat e marra duhet të shkojnë drejt rritjes së numrit dhe jo e kundërta. Rezulton se një situatë e tillë hipotetike nuk mund të përballohet me këtë mungesë të theksuar të punonjësve të policisë në I.E.V.P.-Fier.

IEVP Fier ka një kapacitet për akomodimin e 850 personave, referuar numrit të dhomave dhe të shtretërve në a) godinat e banimit, b) sektorin e veçimit dhe të observimit, c) sektorin e kujdesit të veçantë (SKV), d) sektorin e infermierisë dhe të spitalit, si dhe, e) sektorin e bashkëpunëtoreve të mbrojtur të drejtësisë.

Vetëm godinat e banimit kanë **kapacitet fizik për 828 persona** të dënuar dhe të paraburgosur, mbështetur në urdhrin e Drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve nr.735, datë 04.05.2023 “*Për miratimin e kapaciteteve të institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale*”.

Në ditën e inspektimit, në mjediset e regjimit të brendshëm **ndodheshin 686 të burgosur**, të ndarë sipas sektorëve:

- 313 persona në sektorin e të paraburgosurve;
- 369 persona dhe sektorin e të dënuarve;

---

² Recommendation No. R (99) 22 concerning prison overcrowding and prison population inflation;
https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805df03f.
<https://rm.coe.int/168070c8ad>

- 4 persona në sektorin e bashkëpunëtoreve të mbrojtur të drejtësisë;
- 5 të burgosur të shtruar në QSB Tiranë;
- 13 persona në sektorin e mbikëqyrjes së veçantë.
- Observim 11 persona
- Transit 2

Situata e popullimit në godinat e banimit për periudhën e fundit 6-mujore, ka qenë si më poshtë vijon:

• Dhjetor 2023	-	828 të burgosur (472 të dënuar dhe 356 të p/b)
• Janar 2024	-	828 të burgosur (472 të dënuar dhe 356 të p/b)
• Shkurt 2024	-	799 të burgosur (470 të dënuar dhe 329 të p/b)
• Mars 2024	-	807 të burgosur (485 të dënuar dhe 322 të p/b)
• Prill 2024	-	689 të burgosur (381 të dënuar dhe 308 të p/b)
• Maj 2024	-	682 të burgosur (369 të dënuar dhe 313 të p/b)

Nisur nga statistikat e gjendjes së popullimit në momentin e inspektimit dhe për periudhën 6-mujore, IEVP Fier nuk ka patur mbipopullim.

Avokati i Popullit vlerëson masat e marra nga drejtuesit dhe stafi i institucionit, nëpërmjet **një rishpërndarje të drejtë të të burgosurve në godinat e banimit, pa diferencime dhe brenda kapacitetit fizik të institucionit**, duke garantuar të drejtën themelore të të burgosurve për jetesë normale dhe banim, sipas kushteve dhe kriterëve për sipërfaqen dhe kubaturën e lejuar për person, të përcaktuara në aktet ligjore dhe standardet ndërkombëtare.

Infrastruktura në regjimin e brendshëm të institucionit përbëhet nga 5 godina, të ndara në 3 (tre) godina (A, B dhe C) për akomodimin e personave të dënuar, 1 (një) godinë për të paraburgosurit dhe 1 (një) godinë e ambienteve ndihmëse.

- Godinat e banimit për të dënuarit (A, B dhe C) kanë në total 437 dhoma banimi, të ndara në 389 dhoma dyshe dhe 48 dhoma teke. Godinat janë tre katëshe dhe kanë 6 sektorë, 2 sektorë me 19 dhoma në secilin kat banimi (17 dhoma dyshe dhe 2 dhoma teke). Godinat kanë kapacitet 216 vende secila.
- Godina e p/burgimit ka 108 dhoma banimi, nga të cilat 85 dhoma banimi janë dyshe dhe 23 dhoma janë teke. Godina është tre katëshe, me 2 sektorë me 19 dhoma në secilin kat banimi (17 dhoma dyshe dhe 2 dhoma teke).
- Sektori për të dënuarit që kanë statusin e bashkëpunëtorit të mbrojtur të drejtësisë, ka 13 dhoma teke dhe ndodheshin 4 persona.
- Në secilin sektor ndodhen gjithashtu 6 dhoma (përveç dhomave të banimit) të cilat shërbejnë si ambiente ndihmëse për të burgosurit. Konkretisht: i) ambienti i dushit

me 4-5 poste për larjen e trupit me ujë të ngrohtë; ii) palestra me veglat e forcës; iii) klasa për kalimin e kohës së lirë; iv) dhoma e edukimit për punonjësit e sektorit të çështjeve shoqërore ku zhvillojnë me të burgosurit programet individuale të këshillimeve dhe aktivitete me grupe të burgosurish 3-5 persona; v) lavanderia për larjen dhe tharjen e rrobave të të burgosurve; si dhe vi) magazina për ruajtjen e materialeve të çdo sektori.

- Për secilën godinë banimi ka nga 4 bokse ajrimi, nga të cilat njëra është fushë (kalçeto) për zhvillimin e aktiviteteve sportive.

Infrastruktura në godinën e ambienteve ndihmëse, sipas sektorëve, paraqitet si më poshtë vijon:

- Sektori i Kujdesit të Veçantë (SKV), ka 18 dhoma teke. Dhomat janë të kompletuara me krevate dhe materiale fjetje për një person. Në kohën e inspektimit kishte 13 pacientë të shtruar, me probleme të shëndetit mendor.
- Sektori i infermierisë (spitali), ka 11 dhoma, nga të cilat 8 dhoma teke dhe 3 dhoma dyshe, me kapacitet për 14 persona. Në kohën e inspektimit nuk kishte asnjë pacient të shtruar me rekomandim të mjekut të institucionit. Në mjediset e infermierisë ndodhen gjithashtu dhoma e mjekut, dhoma e infermierisë, dhoma e dentistit, farmacia dhe disa dhoma për mbajtjen e materialeve dhe pajisjeve mjekësore ndihmëse.
- Sektori i observimit, ka 16 dhoma me nga 2 shtretër. Në kohën e inspektimit kishte 11 të burgosur.
- Sektori i veçimit, ka 6 dhoma me nga 1 shtrat. Në momentin e inspektimit, në këtë ambient nuk ndodhej asnjë person me masë disiplinore “Mbikëqyrje e veçantë”.
- Në këtë godinë janë funksionale ambiente si: biblioteka me libra artistik dhe biblioteka me libra fetare, ambientet e kultit (xhamia, kisha ortodokse, kisha ungjillore), dhoma e psikologut, kursi kuzhinës, kursi i anglishtes, klasa e arsimit 9-vjeçar, arshiva e institucionit, etj.

Ambientet e banimit dhe ambientet ndihmëse, në përgjithësi ishin të lyera dhe të pastra nga ana higjieno-sanitare.

Grupi i inspektimit, verifikoi zbatimin e rekomandimeve të institucionit të Avokatit të Popullit nga inspektimi i mëparshëm në IEVP-në Fier, ku rezultoi se, ishin realizuar rekomandimet si më poshtë vijon:

1. Ishin marrë masat për nxjerrjen e udhëzimit ku përcaktohen procedurat që duhet të ndjekin drejtoritë e IEVP-ve dhe DPB-ja, në rastin e kërkesave të të dënuarve, për të përfituar lejen shpërblyese³.
2. Ishin marrë pjesërisht masat, për plotësimin e vendeve vakante në organikën e institucionit, kryesisht në stafin civil me mjek të përgjithshëm, infermierë dhe punonjës edukimi.
3. Ishin marrë masat për afishimin në ambientet e brendshme të sektorëve të posterit me të drejtat e të burgosurve, si dhe për rolin e Avokatit të Popullit dhe OJF-ve që veprojnë në fushën e mbrojtjes të të drejtave të të burgosurve, për trajtimin dhe zgjidhjen e kërkesë/ankesave të të burgosurve.
4. Ishin marrë masat e nevojshme nga sektori i çështjeve shoqërore, për organizimin e aktiviteteve të larmishme me pjesëmarrjen e gjerë të të burgosurve.
5. Ishin marrë masat për kompletimin e bibliotekës së institucionit me tituj të rinj të librave.
6. Ishin marrë masa nga ana e institucionit për përmirësimin e menisë javore në kuzhinën e institucionit, miratuar nga drejtori i institucionit, me qëllim larmishmërinë në gatimin e ushqimit për të burgosurit.
7. Ishin marrë masa në vijimësi funksionimi i furnizimit ushqimor të të burgosurve, për të mos patur parregullsi.
8. Ishin marrë masat e nevojshme për trajnimin e vazhdueshëm të stafit psiko-social të IEVP-së, me qëllim rritjen e kapaciteteve profesionale të tyre, në trajtimin e të burgosurve, kryesisht atyre me probleme të shëndetit mendor, sipas programeve psikoterapeutike. Në institucion ishte punësuar mjek psikiatër me kohë të pjesshme (4 orë ditë pune)

Ndërkohë, disa nga rekomandimet e MKPT-së **nuk** ishin plotësuar, të cilat sipas informacionit, nuk ishin realizuar dhe konkretisht:

- ✓ Nuk ishte miratuar ende Rregullore e Brendshme e IEVP-së Fier, nga DPB.
- ✓ Nuk ishin marrë masat për plotësimin e stafit të policisë (47 vende vakante), për të garantuar shërbimet e nevojshme dhe sigurinë ndaj të burgosurve që vuajnë dënimin në këtë institucion.

---

³Neni 72, pika 7 e ligjit 81/2020 thuhet shprehimisht se: "Procedurat e dhënies së lejeve shpërblyese përcaktohen me udhëzime të ministrit të Drejtësisë".

- ✓ Institucioni kishte marrë masa për rikonstruksionin e disa ambienteve të dusheve për larjen e trupit të të burgosurve dhe plotësimin me koka dushi të reja, **por ende në disa sektorë u konstatua** se mungonin koka dushi dhe të burgosurit laheshin në ambientin e dhomave të banimit.

Pavarësisht disa mangësive të konstatuara nga grupi i inspektimit, Avokatit të Popullit vlerëson se IEVP Fier plotëson kushtet infrastrukturore të nevojshme për jetesë normale, rreth 12 m² (me përjashtim të aneksit sanitar brenda qelisë) për akomodimin deri në dy persona të ambiente të pastra dhe të ajrosura dhe trajtimi i tyre i padiferencuar⁴.

Trajtimi i të dënuarve/paraburgosurve

Grupi i inspektimit kishte si qëllim mbledhjen e informacionit lidhur me trajtimin e të burgosurve, për identifikimin e rasteve të përdorimit të dhunës fizike, të torturës, trajtimit degradues e diskriminues, përdorimit të forcës fizike tej kufijve të lejuar apo të presionit psikologjik ndaj tyre.

Nga informacioni i drejtuesve të institucionit dhe nga intervistat konfidenciale të zhvilluara me të burgosurit, grupi i inspektimit nuk evidentoi raste apo pretendime të të burgosurve për ushtrim të dhunës fizike e psikologjike, si dhe tejkallim të forcës fizike nga ana e punonjësve të policisë së burgjeve ndaj tyre.

Lidhur me qëllimin e inspektimit, u verifikua gjithashtu praktika e punës të komisionit për dhënien e masave disiplinore për të burgosurit që kanë kryer shkelje disiplinore. Trajtimi i të burgosurve me masë disiplinore, kryhej në ambiente të përshtatshme të krijuara për këtë qëllim në këtë institucion, si dhe alternimin e masave disiplinore, në përputhje me personalitetin, arsimin, gjendjen social-ekonomike, prirjet dhe aftësitë që ata kanë, duke synuar rehabilitimin për ri-integrimin në jetën familjare, shoqërore dhe ekonomike të tyre.

Pranimi i hyrjeve të reja në institucion dhe trajtimi i tyre, kryhej sipas kërkesave të parashikuara në nenin 38 të ligjit nr.81/2020 “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve” dhe Rregulloren e Përgjithshme të Burgjeve. Komisioni i pritjes i ngritur me urdhër të drejtorit të IEVP-së, përbëhet nga përfaqësues i sektorit ligjor, përfaqësues i sektorit të çështjeve shoqërore, përfaqësues i shërbimit shëndetësor dhe një përfaqësues i shërbimit të sigurisë.

Të burgosurit që hynin rishtazi në institucion, sipas intervistave me të burgosurit që ndodheshin në dhomat e observimit, u jepej informacioni i nevojshëm mbi të drejtat dhe detyrimet e tyre, si dhe ishin njohur me rregulloren e institucionit, në formë

---

⁴ <https://rm.coe.int/1680ae233b>, Report to the Albanian government on the periodic visit to Albania carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 4 to 15 May 2023.

verbale dhe të shkruar në gjuhën që ata e kuptojnë. Menjëherë pas pranimi në institucion, i burgosuri i nënshtrohet një vizite ekzaminuese dhe interviste mjekësore nga ana e mjekut të institucionit për njohjen e gjendjes shëndetësore fizike dhe psikologjike, me qëllim parandalimin e përhapjes së sëmundjeve ngjitëse në institucion, vetëvrasjeve, regjistrimin e shenjave të dëmtimeve fizike, që janë shkaktuar jashtë institucionit në kohën e kontrollit. Nga inspektimi i mëparshëm, u evidentua gjithashtu se, në sektorin e shëndetësisë ishte hapur edhe regjistri për regjistrimin e shenjave dhe dëmtimeve fizike, të identifikuar në vizitën e pranimi, së bashku me shpjegimet rreth rrethanave të shkaktuara⁵.

Në intervistat me të burgosurit, u evidentuan ankesa që kishin të bënin me lagështirën në ambientet kryesisht në katet e para të godinave të banimit dhe ambienteve të dusheve. Pavarësisht disa meremetimeve të kryera në këto ambiente me fondet e institucionit, në disa ambiente ende kishte lagështirë. Një nga faktorët e lagështirës, ka të bëjë me faktin se godinat e institucionit janë të ndërtuara në një zonë moçalishte dhe me ujë në gjithë perimetrin e rrethimit të jashtëm. Situata e lagështirës përsëritet sidomos në periudha kur ka rreshje të mëdha të shirave.

Një problematikë tjetër që u evidentua nga ankesat e të dënuarve, kishte të bënte me kufizimin e lejeve shpërblyese, për këtë kategori, megjithëse u informuam nga drejtuesi i I.E.V.P. Fier se Drejtoria e përgjithshme e Burgjeve me shkresë Nr.3141/1 prot, datë 04.03.2024, “ Mbi lejet shpërblyese për të dënuarit” bën me dije të gjitha IEVP se: Referuar shkresës së Ministrisë së Drejtësisë Nr.503/2, datë 27.02.2024, me lëndë “Mbi lejet shpërblyese për të dënuarit”, Drejtoria e përgjithshme e Burgjeve i bën me dije se duhet të fillojnë planifikimin e të dënuarve që janë në kushtet ligjore për të përfituar leje shpërblyese. Drejtoritë e IEVP-ve duhet të riorganizojnë komisionet për planifikim, administrim dhe vlerësimin e aplikimeve të të dënuarve për leje shpërblyese dhe të studiojnë kriteret ligjore.

Në IEVP Fier kishte filluar ky proces dhe ishin përcjellë kërkesat komisariateve afër vendbanimeve dhe ishin në pritje të konfirmimeve nga ana e tyre, për vijimin e procedurave.

Avokati i Popullit vitet e fundit ka rekomanduar në vazhdimësi në lidhje me zbatimin korrekt të dispozitave të dhënies së lejeve shpërblyese dhe vlerëson se, mungesa e tyre për një kohë të gjatë pas heqjes së çdo mase kufizuese që lidhet me pandeminë për popullsinë e gjerë, është tregues se kjo masë tashmë nuk mund të konsiderohej e arsyeshme, dhe vlerëson, nxjerrjen e udhëzimit të Ministrit të Drejtësisë⁶, ku

---

⁵ *Neni 38/10 i ligjit 81/2020: “Shenjat e dëmtimeve fizike, të identifikuar në vizitën e pranimi, duhet të regjistrohen në një regjistër të veçantë së bashku me shpjegimet rreth rrethanave të shkaktuara. Nëse ka të dhëna dhe fakte që krijojnë bindjen e arsyeshme se ndaj tij mund të jetë kryer vepër penale, njoftohen organet e procedimit penal në përputhje me parashikimet e Kodit të Procedurës Penale”.*

⁶ *Neni 72, pika 7 e ligjit 81/2020 thuhet shprehimisht se: “Procedurat e dhënies së lejeve shpërblyese përcaktohen me udhëzime të ministrit të Drejtësisë”.*

përcaktohen procedurat që duhet të ndjekin autoritetet përgjegjëse të sistemit të burgjeve për dhënien e lejeve shpërblyese, në bazë të kërkesave të të dënuarve.

Masat mbrojtëse

Vëmendje të veçantë, grupi i inspektimit i kushtoi edhe funksionimit të sistemit të kërkesë/ankesave të të burgosurve, këqyrjen dhe plotësimin e dokumentacionit ku pasqyrohen veprimet e kryera nga stafi i institucionit, për trajtimin dhe zgjidhjen e tyre.

Nga verifikimi i disa praktikave, rezultoi se, sistemi i kërkesë/ankesave të të burgosurve funksiononte sipas procedurave të parashikuara në nenin 58 të ligjit nr.81/2020⁷. Kërkesat apo ankesat e të burgosurve pasi regjistrohen në regjistrin përkatës, protokollohen nga sekretaria e institucionit. Regjistri ishte i sekretuar dhe administrohej nga punonjësja e ngarkuar me këtë detyrë.

Të burgosurit pasi plotësonin një formular kërkesë/ankese, ia dorëzonin punonjësit të sektorit të çështjeve shoqërore sipas sektorëve. Punonjësi i këtij sektori brenda ditës i përcillte ato në sekretarinë e institucionit ku protokolloheshin dhe më tej, i kalonin drejtorit të institucionit për adresimin e tyre sipas sektorëve përgjegjës. Kthimi i përgjigjes bëhej me shkrim ose verbalisht në takimet me të burgosurit. Shqyrtimi dhe kthimi i përgjigjes i ankesave dhe kërkesave të të burgosurve, kryhej shpejt dhe jo më vonë se 14 ditë, sipas afatit të përcaktuar në neni 59 të ligjit 81/2020⁸.

Në rastin kur drejtori i institucionit nuk shprehet me vendim për zgjidhjen e kërkesës apo ankesës, të burgosurve, ju lind e drejta të ankohen në rrugë administrative pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve, brenda 30 ditëve nga marrja dijeni. Kundër vendimit të Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve i burgosuri ka të drejtë t'i drejtohet edhe gjykatës kompetente sipas parashikimeve të nenit 80 të këtij ligji⁹.

Në ambientet e regjimit të brendshëm, ishin të vendosura kuti postare për depozitimin e ankesë/kërkesave që të burgosurit ju drejtojnë Avokatit të Popullit apo institucioneve të tjera shtetërore, jashtë sistemit të burgjeve. Njëkohësisht, ky lloj shërbimi ofrohej edhe nëpërmjet pagesës së zarfit dhe pullës postare nga vetë i burgosuri, ndërsa dërgimi në postë kryhej nga një prej punonjësve të sektorit të çështjeve shoqërore.

Nga verifikimi i regjistrit të kërkesë/ankesave, për periudhën një vjeçare ishin të regjistruara 3911 kërkesë/ankesa, nga të cilat 2320 ishin kërkesa për takime me

---

⁷ *Në nenin 58 thuhet shprehimisht se: “Çdo institucion mban dhe përditëson regjistrin e kërkesave ose të ankesave të të burgosurve në formë shkresore dhe elektronike. Formatit dhe përmbajtja e regjistrit, si dhe procedura për kthimin e përgjigjes përcaktohen në rregulloren e përgjithshme të burgjeve”*

⁸ *Neni 59/1 e ligjit 81/2020 parashikon se: “Organet kompetente, sipas këtij ligji, shqyrtojnë ankesën dhe kërkesën sa më parë, por jo më vonë se 14 ditë nga paraqitja, përveç rasteve kur ky ligj parashikon afate të posaçme për shqyrtimin e tyre”.*

⁹ *Neni 80 i ligjit 81/2020: “Kundër vendimit të institucionit të ekzekutimit të vendimeve penale ose të drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve mund të bëhet ankim në gjykatën e vendit të ekzekutimit të vendimit penal, në përputhje me parashikimet e Kodit të Procedurës Penale”.*

familjarët dhe skype, 235 i takonin sektorit juridik për dinamikën e vuajtjes së dënimit, 760 kërkesa për punësim, transferime në IEVP të tjera. Pjesa tjetër konsistonin më së shumti në kërkesa për vizitë te mjeku ose për në spitalin rajonal të Fierit, kërkesa për blerjen e pajisjeve si TV, frigorifer, etj.

Sistemi i monitorimit me kamerat e sigurisë ishte funksional dhe mban nën vëzhgim ambientet në regjimin e brendshëm dhe të jashtëm të institucionit. Monitorimi i këtyre mjediseve kryhej përgjatë 24 orëve, të dhënat (pamjet) administrohen nga serveri qendror dhe ruhen për një afat kohor deri në 30 ditë.

Të burgosurit komunikonin me telefon me familjarët e tyre, duke kryer 8 telefonata në muaj¹⁰, në oraret e parashikuara në programin ditor të veprimtarive miratuar nga drejtori i IEVP-së. Aparatet e telefonave janë të vendosur në korridoret e secilit sektor dhe në ambientet e ajrimit. Ato ishin në gjendje të plotë pune. Të burgosurit ngrinin si problematikë kufizimin e deri në 10 numra telefoni të lejuara nga rrethi familjarë, si dhe për vonesat e krijuara në miratimin e kërkesave për ndryshimin e numrave të telefonave.

Sipas informacionit të drejtuesve të institucionit, rezultoi se, vonesat në miratimin e kërkesave për ndryshimin e numrave të telefonit, ishin për shkak të mungesave në dokumentacionin që vërteton gjeneralitetet e personit që disponon numrin e telefonit dhe jo për mungesë të vullnetit nga drejtuesit e institucionit.

Ambienti i takimeve të të burgosurve me familjarët ndodhet në katin e parë të godinës në hyrje të regjimit të brendshëm. Ambienti përbëhet nga 11 poste për takimin e të burgosurve me familjarët me një ndarje në mes me xham, 6 poste ku janë instaluar kompjutera për takime online, 2 dhoma prindërimi për të burgosurit familjarë, 2 dhoma për takime me prokurorë dhe avokatë mbrojtës, 8 dhoma për takime speciale të të dënuarve familjarë, si dhe disa dhoma që shërbenin për takime të drejtorit të IEVP-së me të burgosurit, dhoma për mbledhjet e komisionit të pritjes, etj.

Nga intervistat me të burgosurit, takimet me familjarët kryheshin rregullisht 4 herë në muaj, nga të cilat 3 takime fizike dhe 1 takim online në muaj nëpërmjet platformës “skype”¹¹. Por **kërkesat** e tyre ishin për:

- Ata ngrinin si problematikë dhe kërkonin heqjen e xhamit në postet e takimeve me familjarët, pasi ai nuk lejon ndërveprimin dhe kontaktin fizik me familjarët.

---

¹⁰ *Neni 74 i Rregullores së Përgjithshme të Burgjeve: “Të burgosurit i lejohen 8 (tetë) herë në muaj biseda telefonike me familjarët, të afërmit dhe në raste të veçanta me të tretët, me shpenzimet e tij. Drejtori i institucionit lejon kryerjen e bisedave telefonike shtesë dhe në këtë rast shërbimi telefonik përballohet nga vetë i burgosuri. Bisedat telefonike zhvillohen nën mbikëqyrjen vizuale të personelit”.*

¹¹ *Neni 70, pika 10 e Rregullores së Përgjithshme të Burgjeve: “Të burgosurit kanë të drejtë të zëvendësojnë 1 (një) vizitë fizike me atë online”.*

- Ndërsa, të burgosurit që për arsye të largësisë me familjarët, kërkonin të kryenin më shumë se 1 (një) komunikim me “skype”, aktualisht ju lejohej me miratim të drejtorit të institucionit.

Veç ambienteve në godinën ku ndodhen postet e takimeve, në një nga hapësirat midis godinave të banimit, është krijuar me ndihmën e financimit të një donatori (Banka RFZB, dega Fier), një mjedis i veçantë për takimin e të burgosurve me familjet dhe fëmijë e tyre. Ky mjedis është i hapur rrethuar nga një lulishte, ku janë vendosur tavolina, karrige dhe lodra për fëmijët, të mbuluara me çadra për tu mbrojtur nga dielli apo dhe shiu.

Grupi i inspektimit evidentoi se, njohja me të drejtat e detyrimet ligjore të të burgosurve në IEVP, si dhe me rregulloren e institucionit, kryhej rregullisht që në momentin e pranimit të të burgosurve në këtë institucion nga komisioni i pritjes, si dhe në kontaktet e vazhdueshme që kanë të burgosurit me punonjësit e sektorit të edukimit. Në korridoret e sektorëve në godinat e banimit, ishin afishuar postera me të drejtat e detyrimet e të burgosurve, nëpërmjet të cilave ata njiheshin me të drejtën ligjore për informim dhe detyrimin e institucionit për vënien në dispozicion të informacionit të kërkuar prej tyre, si dhe postareve për njohjen me misionin e institucionit të Avokatit të Popullit dhe organizatat e shoqërisë civile, që kanë në fokus mbrojtjen e të drejtave të të burgosurve.

Numri i të punësuarve sipas organikës të miratuar nga DPB-ja për këtë institucion, përfshinë 52 të dënuar dhe të paraburgosur. Aktualisht në listë pagesën për muajin prill 2024, ishin përfshirë 52 të burgosur, të punësuar si sanitar, lavanderi, punonjës kuzhine dhe ndarës ushqimi, mirëmbajtës/bojaxhi/marangoz/lulishtar/ngarkim-shkarkim dhe berber, sipas kërkesave të të burgosurve. Institucioni kishte lidhur kontratat e punës me çdo të punësuar, ku përcaktohet lloji i punës, orari i punës dhe masa e shpërblimit financiar për punën e kryer. Të punësuarit nuk ngritën pretendime për kushtet e punës dhe masën e shpërblimit financiar.

Kushtet materiale

Grupi i monitorimit, në fokus të vizitës së tij kishte edhe monitorimin e kushteve materiale në institucion, si kusht i rëndësishëm për respektimin e standardeve të jetesës të të dënuarve/ paraburgosurve. Institucioni i Ekzekutimit të Vendimeve Penale Fier kishte një infrastrukturë të përgjithshme funksionale me ndarje të rregullta të godinave dhe tërësia e masave të marra garantonin përgjithësisht elementët e sigurisë.

Ndërtimi i IEVP Fierit është realizuar në kuadër të programit IPA 2007-2010 dhe është venë në shfrytëzim nga muaji Shkurt i vitit 2015. Infrastruktura në regjimin e brendshëm afron kushte të përshtatshme për akomodimin e të burgosurve, zhvillimin e aktiviteteve kulturore, sportive dhe edukuese, shërbim shëndetësor dhe

stomatologjik, asistencë juridike, asistencë psikologjike dhe sociale, kurse të formimit profesional, etj.

Sikurse përmendëm edhe më lart, godinat e banimit janë të ndara sipas statusit të të burgosurve, 1(një) godinë për të paraburgosurit dhe 3(tre) godina për të dënuarit. Për secilën godinë banimi, ka bokse ajrimi dhe fushë sporti (kalceto) për zhvillimin e aktiviteteve sportive.

Gjatë inspektimit u konstatua se, dhomat e banimit ishin të kompletuara me krevate për fjetje, tavolinë dhe karrige për qëndrimin ulur dhe me tualete brenda tyre. Të burgosurit ishin të furnizuar me materiale për fjetje si dyshekë, jastëk, çarçafë dhe batanije.

Në shumë nga ambientet e banimit në ditën e inspektimit, u konstatuan dhoma me mungesa, si dollapë për rroba. Në kushtet e mungesës së tyre të paraburgosurit i mbanin teshat në qese plastike ose në thes, kryesisht poshtë shtretërve ose komodina plastike të siguruara nga familjarët.

Dhomat e banimit kanë sipërfaqe dhe kubaturë të mjaftueshme për akomodimin deri dy persona në dhomë. Në asnjë nga dhomat e banimit nuk u gjetën persona të akomoduar mbi kapacitetin e dhomës. Dritaret e dhomave kanë përmasa të tilla që lejojnë depërtimin e ajrit dhe dritës natyrale. Ambientet e banimit, ambientet ndihmëse dhe ambientet e përbashkëta kishin ndriçim artificial që furnizohej nga rrjeti elektrik. Në rast ndërprerje të energjisë elektrike apo të defekteve në rrjetin elektrik, institucioni kishte gjenerator për secilën godinë, që shërben si burim rezervë për furnizimin me energji elektrike.

Larja e materialeve të fjetjes dhe rrobave personale kryhej në lavanderinë e ndërtuar në çdo sektor. Dhomat e lavanderisë ishin të kompletuar me lavatriçe, ndërsa për tharjen e rrobave ishin krijuar gjithashtu ambiente më vehte brenda secilit sektor.

Ambienti i dushit për larjen e trupit, ishte i përbashkët për të burgosurit në bazë sektori. Në këtë ambient kishte 4-6 poste për larjen e trupit për të burgosurit, por ***në sektorët e paraburgimit, u konstatuan mungesa të kokave të dusheve ose dhe koka dushi të dëmtuara.***

Ambienti i dhomave të banimit, korridoret e përbashkëta, dushet dhe klasat ishin të lyera dhe të pastra nga ana higjeno-sanitare, ***përrjashtim bënin ambientet e katit të parë në godinën e të paraburgosurve ku u evidentua se, në këto ambiente kishte lagështirë dhe nuk ishin të mirëmbajtura.***

Në çdo sektor ishin krijuar dhoma që shërbenin si palestër, të cilat përgjithësisht ishin të kompletuara me pajisje dhe vegla force. Ambiente që shërbenin për palestër kishte

edhe në godinën e të paraburgosurve, por ato nuk ishin të kompletuara me vegla force dhe të paraburgosurit kishin sajuar disa pajisje force me mjete rrethore.

Qëndrimi në palestër kryhej sipas orarit të veprimeve të miratuar nga drejtori dhe shefi i policisë në këtë institucion. Të gjithë të burgosurit e pyetur nga ana e grupit të inspektimit, pohuan se për të frekuentuar palestrën bënë kërkesë pranë sektorit social në institucion dhe sipas listës mujore zhvillonin aktivitetin fizik.

Klasat e edukimit në çdo sektor u shërbejnë punonjësve të sektorit të çështjeve shoqërore për takime me të dënuarit dhe të paraburgosurit në rastin e marrjes së kërkesë/ankesave, për trajtime individuale psiko-sociale sipas programeve të miratuara, si dhe takime me grupe të vogla të burgosurish. Në këto ambiente, sipas orarit të veprimeve, zhvillohen gjithashtu dhe lojëra tavoline nga të burgosurit në bazë sektori.

Çdo sektor ka holl në korridorin e përbashkët, të pajisur me tavolina dhe stola të gjatë për qëndrimin ulur (me këmbë të fiksuara në dysHEME), ku të burgosurit sipas grafikut të miratuar nga sektori i policisë, mund të qëndrojnë pas orarit të ajrimit, me grupe të vogla për kalimin e kohës së lirë.

Furnizimi me produkte ushqimore dhe industriale për nevoja personale të të burgosurve, kryhej rregullisht përmes marketit “online” që funksionon për gjithë sistemin e burgjeve. Lista me çmimet e produkteve ndodhet online në faqen e këtij marketi, por ishte e afishuar dhe në hollin e korridoreve për secilin sektor. Të burgosurit i paraqitën ankesa grupit të inspektimit në lidhje me çmimet e larta të produkteve ushqimore. Ankesa u paraqitën gjithashtu dhe për porositë e ushqimit, të cilat në shumicën e rasteve, nuk ishin të njëjta me porositë online të bëra nga të burgosurit. Pavarësisht ankesave, të burgosurit e konsideronin njësinë tregtare, si mundësi për të plotësuar nevojat e tyre, të cilat nuk u mundësohen nga institucioni.

Kuzhina e institucionit ishte në kushte shumë të mira funksionale, me ambiente më vehte të ndara për gatim, vendosjen e frigoriferëve, ruajtjen e produkteve ushqimore, si dhe larjen e enëve. Ajo ishte e kompletuar me pajisjet e gatimit dhe sistemin e aspirimit, sipas standardeve industriale. Staf i kuzhinës ishte i plotësuar sipas organikës, 5 (pesë) kuzhinierë dhe 10 nd/kuzhiner nga lista e të burgosur të punësuar.

Në kuzhinë ndodhej e afishuar menyja javore e gatimit të ushqimit dhe tabela me normativat e produkteve ushqimore. Kampionët e ushqimit ruhen në frigorifer, të ndarë sipas vakteve të ushqimit. Regjistrat e kontrollit të ushqimit dhe të menisë së gatimit ishin të sekretuar dhe të protokolluar.

Pajisjet e përgatitjes dhe gatimit të ushqimit në kuzhinë, si dhe shpërndarja e tyre nëpër dhoma, ishin të reja dhe në gjendje të mirë.

Pavarësisht kushteve të mira në kuzhinë, disa të burgosur deklarorin se merrnin ushqimin nga familjarët e tyre dhe gatuanin në dhoma, duke mos e konsumuar ushqimin e institucionit, për shkak të mungesës së larmishmërisë së tij¹².

Regjimi dhe aktivitetet

Aktiviteti dhe veprimtaritë ditore me të burgosurit në IEVP Fier, ishin të organizuar sipas orarit ditor të miratuar nga drejtori i institucionit. Aktiviteti kryesor që zhvillohej me të burgosurit jashtë ambientit të qelive, ishte ajrimi i cili kryhej rregullisht çdo ditë sipas orareve të përcaktuara në rregulloren e përgjithshme të burgjeve dhe i ndarë sipas stinëve¹³.

Ambientet e ajrimit dhe fushat kalçeto janë të ndara më vehte për secilën godinë banimi. Nga pikëpamja e ndërtimit, e hapësirës dhe gjatësisë që kanë, vendet e ajrimit plotësojnë kushtet për ajrim dhe të sigurisë për të burgosurit.

Aktivitetet me karakter kulturor dhe sportiv, me pjesëmarrjen e gjerë të të burgosurve sipas sektorëve, zhvilloheshin në bazë të programit të miratuar nga drejtori i institucionit dhe shefi i policisë, nën mbikëqyrjen e punonjësve të sektorit të çështjeve shoqërore dhe punonjësve të sigurisë në regjimin e brendshëm.

Pavarësisht programeve, të burgosurit ngrinin shqetësimin se duhen të organizohen aktivitete të larmishme me karakter edukativ, kulturore dhe sportive dhe me pjesëmarrjen e të burgosurve sipas godinave. Aktivitetet e vetme që zhvilloheshin në ajrim ishin aktivitetet në rastin e festave kombëtare apo festave fetare, si dhe lojërat e tavolinës dhe ndeshjet e futbollit në kalçeto. Në klasat e edukimit zhvillohen programet individuale të këshillimeve dhe në grupe të vogla me të burgosurit.

Larmia e aktiviteteve dhe pjesëmarrja e gjerë e të burgosurve, ndikojnë jo vetëm në marrëdhëniet midis të burgosurve dhe socializimin e tyre, por është dhe një nga detyrimet e institucioneve penitenciare, me qëllim rehabilitimin dhe ri-integrimin e të burgosurve, në momentin kur ata përfundojnë kohën e vuajtjes së dënimit. Për këtë qëllim, edhe Rregullorja Evropiane e Burgjeve parashikon qartazi se: *“regjimi i ofruar për të gjithë të burgosurit përfshin një program të balancuar veprimtarish. Ky regjim*

---

¹² Regullorja e Përgjithshme e Burgjeve Evropiane 2020, përcakton se:

22.3 Ushqimi duhet të përgatitet dhe shërbehet në mënyrë higjienike

44. Mjeku ose autoriteti tjetër kompetent do të inspektojë rregullisht, do të mbledhë informacione me mjete të tjera nëse është e përshtatshme dhe do ta këshillojë drejtorin për:

a. sasinë, cilësinë, përgatitjen dhe shërbimin e ushqimit dhe ujit;

b. higjiena dhe pastërtia e institucionit dhe të burgosurve;

31.5 Të burgosurit, duke iu nënshtruar kërkesave të higjienës, rendit të mirë dhe sigurisë, kanë të drejtë të blejnë ose të marrin mallra, duke përfshirë ushqimin dhe pijen për përdorimin e tyre personal, me çmime që nuk janë anormalisht më të larta se ato në shoqërinë e lirë.

¹³ *Neni 37 i ligjit nr.81/2020*

u lejon të gjithë të burgosurve të kalojnë sa më shumë orë në ditë jashtë qelive të tyre, sipas nevojës për një nivel të përshtatshëm të ndërveprimit njerëzor dhe shoqëror”¹⁴.

Organika e stafit social në IEVP Fier përbëhet nga 4 specialist Psikologë dhe 7 Punonjës Social, të gjithë të punësuar me kohë të plotë në institucion.

Në këtë kuadër, Avokati i Popullit vlerëson masat e marra nga sektorët e çështjeve shoqërore në planifikimin dhe organizimin e aktiviteteve që ndikojnë në qëndrueshmërinë psiko-sociale të të burgosurve, por sugjeron trajnimin e vazhdueshëm të këtyre punonjësve, me qëllim ngritjen profesionale të tyre dhe përdorimin e teknikave të reja në këshillimet individuale dhe në grup me të burgosurit, kryesisht atyre që kanë probleme të shëndetit mendor.

IEVP Fier ka një bashkëpunim të mirë me Qendrën e Formimit Profesional në Fier, në organizimin e kurseve profesionale 3-mujore. Nga informacioni, në këtë institucion ishte efektiv kursi për “kuzhinë” me pjesëmarrjen e 12 të burgosurve, si dhe kurs për 30 të burgosur për mësimin e gjuhëve të huaja.

Gjithashtu na u bë me dije nga stafi social se ishin në projekt për hapjen edhe të kurseve të tjera profesionale. Kërkesat për zhvillimin e kurseve profesionale nga të burgosurit janë të shumta, por QFP Fier nuk ka kapacitetet e nevojshme për sigurimin e instruktorëve sipas kërkesave të këtij institucioni.

Gjithashtu, në bashkëpunim me zyrën vendore arsimore Fier, në këtë institucion zhvillohej një klasë mësimi e nivelit 9-vjeçar me 10 të burgosur. Ky program bashkëpunimi, ka filluar të zbatohet në bazë të një marrëveshje që ky institucion ka me ZVA Fier që nga viti 2018. Avokati i Popullit vlerëson përmirësimin e situatës të aktiviteteve në këtë IEVP dhe shpreh bindjen se një gjë e tillë ndikon thelbësisht në realizimin e funksionit integruar të sistemit penitenciar në Shqipëri.

Nga verifikimi i dosjeve psiko-sociale për çdo të dënuar dhe të paraburgosur, u evidentua se ato ishin të plotësuar në rregull, me përmbledhjet nga takimet e fundit me të dënuarin apo të paraburgosurin, vlerësimet e kryera nga punonjësi i edukimit sipas 3 mujoreve dhe gjithë dokumentet e tjera mbështetëse.

Biblioteka dhe klasat e edukimit të institucionit, ishin të kompletuara me libra nga DPB-ja, por dhe nga sponsorizime të donatorëve nga qyteti i Fierit.

Shërbimi Shëndetësor

---

¹⁴ Rregullorja e Evropiane e Burgjeve Pika 25.1 dhe 25.2;
<http://www.coe.int/t/DGHL/STANDARDSETTING/PRISONS/EPR/EPR-Albanian.pdf>

Shërbimi shëndetësor në këtë institucion, përgjithësisht ishte i kompletuar me staf sipas strukturës organike të miratuar për këtë institucion, si dhe është i plotësuar me ambientet e nevojshme në funksion të këtij shërbimi.

Organika e shërbimit shëndetësor përbëhet nga 16 punonjës, nga të cilët 2 janë mjek të përgjithshëm, 1 mjek psikiatër, 1 farmacist, 1 stomatolog, 1 kryeinfermier dhe 10 (dhjetë) infermierë. Mjeku i përgjithshëm (shefi i shërbimit) dhe 2 mjekët (mjeku psikiatër dhe mjeku i përgjithshëm) janë të punësuar me kontratë me kohë të pjesshme (4 orë pune në ditë). Stafi tjetër shëndetësor është i punësuar me kohë të plotë.

U evidentua se, të burgosurit me probleme shëndetësore i drejtonin kërkesë drejtorit të institucionit dhe pas miratimit të kërkesës, ata kryenin vizita mjekësore në ambientet e spitalit të institucionit nga stafi i mjekëve. Krahas vizitave mjekësore nga mjekët e institucionit, trajtimi i të sëmurëve kronikë dhe i rasteve urgjente, me rekomandim të mjekut, të burgosurit shoqëroheshin për vizita mjekësore pranë mjekëve specialistë të Spitalit Rajonal Fier dhe në IVSHB (Spitalin e Burgjeve) në Tiranë. Në IEVP Fier ishin 19 persona të cilët ishin përdorues dhe trajtoheshin me metadon.

Sikurse përmendëm më lart, IEVP Fier ka ambient më vehte që shërben si spital, i pajisur me dhoma për personelin shëndetësor dhe dhoma për shtrimin e sëmurëve, sipas rekomandimit të mjekëve të institucionit. Shërbimi shëndetësor ishte funksional dhe i organizuar përgjatë 24 orëve. Në këtë mjedis ndodhen 11 dhoma shtrimi, dhoma e vizitave të mjekut, dhoma e stomatologut, ambienti i farmacisë të institucionit, si dhe disa dhoma të tjera që shërbenin si ambiente ndihmëse për personelin shëndetësor. Në momentin e inspektimit nuk ndodhej asnjë pacient i shtruar në dhomat e spitalit.

Në regjimin e brendshëm ndodhet edhe Sektori i Kujdesit të Veçantë (SKV) me 18 dhoma dhe në momentin e inspektimit kishte 13 pacient të shtruar me probleme të shëndetit mendor.

Dhomat e shtrimit në spital dhe në SKV janë të kompletuara me materialet e fjetjes, tualete brenda në çdo dhomë, si dhe ambient dushi më vehte. Dhoma e mjekut, farmacistit dhe dhoma e urgjencave ishin të kompletuara me të gjitha orënditë dhe pajisjet e nevojshme (rafte, tavolina pune, karrige, si dhe shtrat për kryerjen e vizitave mjekësore), që nevojiten për ndjekjen e protokollit shëndetësor për të sëmurët kronikë ashtu edhe për rastet e urgjencave. Gjithashtu edhe dhoma e stomatologut ishte e kompletuar me sterilizues, karrige dhe unit (poltroni) funksional.

Në katin e parë të secilës godinë banimi ka nga një dhomë për infermierët e turnit, të cilat kanë hapësirë e sipërfaqe të vogël, por me kushte të mira higjieno-sanitare. Në këtë ambient, infermierët mbanin një sasi të vogël të ilaçeve për rastet e urgjencave. Për shoqërimin e të sëmurëve në rastin e vizitave mjekësore apo të urgjencave për në spitalin e Fierit, IEVP Fier ka në dispozicion një automjet ambulancë të re.

Furnizimi me ilaçë i institucionit për të sëmurët kronikë, funksiononte rregullisht sipas skemës së ribursimit mes FDSKSH-IEVP-Depo farmaceutike. Nga intervistat e pacientëve me sëmundje kronike, u ngrit si shqetësim mungesa në listën e rimbursimeve e disa medikamenteve që përdoren nga ana e tyre (sipas emërtimeve), ndaj në këto kushte ata vijonin të merrnin ilaçet nga familjarët e tyre.

Në rastet e pacientëve me sëmundje patologjike dhe të urgjencave, furnizimi me medikamente kryhej normalisht nga farmacisti i institucionit. Farmacia e institucionit, furnizohej me medikamente rregullisht 2 herë në vit nga DPB-ja, ndërsa për nevoja urgjente, institucioni ka në dispozicion një fond të veçantë në buxhet për blerjen e medikamenteve. Shpërndarja e ilaçeve për të sëmurët sipas kategorive, kryhej nga personeli i infermierëve sipas turneve të shërbimit 24 orë, na bazë të rekomandimit të mjekut të institucionit.

Për nxjerrjen jashtë përdorimit të medikamenteve, që kanë kaluar afatin e skadencës, drejtori i institucionit në bashkëpunim me sektorin e shëndetësisë, kishin ngritur një grup pune për kontrollin e skadencave të medikamenteve dhe nxjerrjen jashtë përdorimit të tyre, sipas procedurave ligjore për shkatërrimin e tyre.

Protokollet shëndetësore dhe regjistrat e shërbimit 24 orë të infermierëve, ishin të protokolluara në sekretari, ishin të plotësuar sipas rubrikave dhe ishin mbajtur në rregull.

Për sa më sipër dhe në mbështetje të pikës 3, të nenit, 63 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, ku thuhet se: *“Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa kur vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga administrata publike”*; të nenit 21, germa “b” të ligjit nr. 8454 dt. 04.02.1999 *“Për Avokatin e Popullit”*, i ndryshuar, ku thuhet se: *“Avokati i Popullit paraqet rekomandime për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi administrativ, që, sipas tij ka shkaktuar shkelje të të drejtave dhe lirive; si dhe në bazë të nenit 81, pika 2/b të ligjit Nr. 81/2020 “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve”, ku parashikohet midis të tjerash se: “Mekanizmi Kombëtar për Parandalimin e Torturës ka këto kompetenca: b) paraqet rekomandime për organet përkatëse, me qëllim që të përmirësohen trajtimi dhe kushtet e individëve që u është hequr liria dhe të parandalohet tortura, trajtimi ose dënimi i egër, çnjerëzor ose poshtërues.”*.

REKOMANDOJMË:

1. Të merren masa e menjëhershme nga DPB, për miratimin e Rregullores së Brendshme të IEVP-së Fier.

2. Të merren masat e nevojshme, për plotësimin e vendeve vakante në organikën e institucionit, kryesisht në stafin e policisë (47 vende vakante), për të garantuar sigurinë ndaj të burgosurve që vuajnë dënimin në këtë institucion.
3. Marrjen e masave për shtimin e numrit të infermierëve në institucion kjo nisur nga numri i lartë i të burgosurve që ndodhen në institucion si dhe duke u bazuar dhe në rekomandimet e CPT përgjatë vizitës së zhvilluar në IEVP Fier në maj 2023.
4. Marrjen e masave nga Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve për të siguruar që personeli i kujdesit shëndetësor në burgje të marrin trajnime të rregullta në aftësitë bazë të mbështetjes së jetës (përfshirë përdorimin e një defibrilatori).
5. Të merren masat e nevojshme, për eliminimin e lagështirës në godinën e të paraburgosurve dhe ambientet e dusheve në regjimin e brendshëm, pasi ndikon në përkeqësimin e shëndetit të të burgosurve.
6. Të merren masa të menjëhershme, për rikonstrukcionin e ambienteve të dusheve në sektorin e paraburgimit dhe kompletimin me koka dushi të reja.
7. Të merren masat e nevojshme nga sektori i çështjeve shoqërore, për organizimin e aktiviteteve të larmishme me pjesëmarrjen e gjerë të të burgosurve.
8. Marrjen e masave për pajisjen e plotë të dhomave të të dënuarve dhe të paraburgosurve me orendi dhe dollapë për vendosjen e rrobave dhe sendeve të tjera personale.
9. Të merren masa për përmirësimin e menusë javore në kuzhinën e institucionit, miratuar nga drejtori i institucionit, me qëllim larmishmërinë në gatimin e ushqimit për të burgosurit.

Për qëndrimin që do të mbani dhe masat që do të merrni në zbatim të këtij rekomandimi, të vihemi në dijeni brenda afatit 30 ditor sipas nenit 22 të ligjit nr. 8454, datë 04.02.1999 “Për Avokatin e Popullit”, i ndryshuar.

Duke besuar në mirëkuptimin dhe bashkëpunimin tuaj,

**KOMISIONERI
i Mekanizmit Kombëtar
për Parandalimin e Torturës
(MKPT)**

Ahmet PRENÇI

